

IZHAJA VSAK DAN

Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamljene šteje se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici. Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele šteje po 5 nvd. (10 stot.) OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 10 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in točljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlano naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije se pošiljajo na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgov. urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šteje 20. Poštno-hranilnični račun šteje 841-652. TELEFON št. 11-57

Vsi oni, ki so sodelovali v pisarnah pol. društva „Edinost“ za ljudsko štetje v mestu in po okolici, so najnujnejše vabljeni, da pridejo prav gotovo na zelo važen pogovor danes v soboto ob 3. uri popol. v „Slov. čitalnico“ v „Nar. domu“.

BRZOJAVNE VESTI.

Cirilmetodova slavnost v Postojni.

POSTOJNA 8. Današnja slavnost na korist zgradbe slovenske šole v Trstu je izpala najpovoljnejše v vsakem pogledu. Na mnogih hišah so vihrale trobojnice. Na veseljem prostoru hotela „pri Kroni“ je vrvelo pisano življenje. Tržačani, meščani in okoličani so bili častno zastopani. Govor dr. Rybářa, ki je bil burno pozdravljen, je napravil globok utis. Vobče se je priznavalo vspešno delovanje tržaških Slovencev, važnost Trsta za ves narod in dolžnost, da podpiramo vsi tržaško Slovenstvo v njegovih bojih. Kakov je materialni uspeh slavnosti, ne vemo. Moralni pa je na vsak način najlepši.

Velika Ciril-Metodova skupščina v Tržiču.

LJUBLJANA 8. Pri veliki Ciril-Metodovi skupščini v Tržiču bo ob mogli družbenega mecena Pollaka govoril prof. dr. Ilešič.

Cesar odpotoval iz Išla.

IŠL 8. Cesar je danes ob 2.02 popoldne odpotoval v Schönbrunn.

Sklicanje načelnikov klubov.

DUNAJ 8. Ravnateljstvo pisarne drž. zbornice je po nalogu predsednika dr. Sylvestra sklicalo na posvetovanje načelnike klubov za petek 15. t. m. ob 11. uri popoldne.

Velike vojaške vaje srbske vojske.

BELIGRAD 8. V okolici Soko Banja se bodo sredi tega meseca vršile velike vojaške vaje, katerih se udeležijo timoška in šumadijska divizija. Vajam bodo prisostvovali kralj, prestolonaslednik in princ Gjorgje.

Demonstracije radi draginje na Francoskem in v Belgiji.

PARIZ 8. V pokrajinah trajajo še vedno demonstracije radi draginje. V Brestu in Roubaixu je bilo aretiranih mnogo demonstrantov.

BRUSELJ 7. V Charlesroy je na tisoče broječa množica priredila na tržišču hrupne prizore, tako da so morali posredovati redarji in policija. Pozneje so morali poklicati na pomoč vojske. Tudi na tržišču v Ostende je prišlo do hrupnih prizorov.

Kolera.

SOFIJA 7. V Burgasu so konstatirali en slučaj kolere. Ukrenjene so stroge zdravstvene odredbe.

CARIGRAD 7. Neki komunike vojnega urada javlja, da pride mnogo častnikov, zdravnikov in vojakov pred vojno sodišče, ker so v Albaniji pustili njih usodi rezerviste obolele za kolero.

Med 35000 vojakov, ki so v kvarantenskem ščitrišču v Klazomeni, jih je nad 100 obolelo za kolero.

PODLISTEK.

Slovensko gledališče v Trstu.

Piše Leon Dragutinović.

Gledališče je eden najvažnejših faktorjev v kulturnem življenju naroda. Drugod uvidevajo to vlade in narodi in ni ga gledališča, ki ne bi uživalo podpore merodajnih oblasti. Le pri nas je tudi v tem oziru izjema. Pogledmo si naš jug. Ogrska vlada gotovo ni naklonjena Hrvatim in vendar se madjaronška vlada ne upa črtati obilne podpore, ki jo uživa zagrebško in oseško gledališče.

Zagrebško gledališče ima do 160.000 K letne podpore. Ogromna vsota za take razmere! Oseško gledališče dobiva od zagrebške vlade 25.000 K, od mesta 10.000 K in ima tudi svoje podpornike, ki prispevajo letno do 5000 K.

Najslabše pa stoji ljubljansko gledališče, katero dobiva komaj 18.000 K podpore in sicer od mesta 6.000 in od dežel. odbora 12.000. Deželna podpora pa že več let izostaja in jo mesto samo subvencioniralo ljubljansko gledališče. To je pač pošteno vredno delo mesta kakih 40.000 prebivalcev. Vendar se nahaja ljubljansko gledališče

Iz Perzije.

LONDON 8. „Reuterjev biro“ poroča iz Teherana: Sadar Ašad je na večer pred svojo usmrtnitvijo izjavil, da je bivšemu šahu neki ruski diplomat na vprašanje, bi-li Rusija dovolila povratek Mohameda Alija v Perzijo, baje odgovoril, da sta se Rusija in Anglija obvezale, da se ne bosta umešavale v notranje stvari Perzije. Rusija ni dala niti finančne niti kake druge pomoči. Če bi pa Mohamed Ali poskušal zopet zasedeti prestol, bi Rusija ostala nevtralna in bi ne ovirala izvedbe tega načrta. — Na vprašanje, kako so se izvršili transporti topov preko Rusije, je odvrnil Sadar Ašad, da so topovi pasirali carinsko mejo z deklaracijo kakor mineralna voda.

Kreta.

CARIGRAD 8. Govori se, da je porta sklenila opozoriti krečanske vlasti na nevarnost, ki preti mohamedancem po ljudskih shodih v Milopotamu in Sahakiji.

Dunaj 8. Turški prestolonaslednik je dospel semkaj.

London 7. Angleška banka je povišala obrestno mero za 1/4 odstotka.

Petrograd 8. (Petr. brz. ag.) Minister-ski predsednik Stolipin je odpotoval v Kijev, kjer odkrije dne 12. t. m. spomenik carju Aleksandru II. v navzočnosti carja Nikolaja.

Bruselj 8. „Independance Belge“ poroča iz Spa, da ima tamkaj princ Viktor Napoleon s svojo soprogo Klementino Belgijsko pravi dvor. V Spa se nahaja mnogo francoskih plemenitašev, med njimi načelniki orlanske stranke, mnogo velikih pariških ban- kirjev, ki so baje vedno v stikih s princem dvorom.

London 8. Lordmayor in člani mestnega sveta so danes zjutraj odpotovali na Dunaj.

Občevalni jezik in narodnost.

Ubogi poj: „Občevalni jezik!“ Koliko najrazličnejših mrcvarenj in tolmačenj si je mogel že pustiti dopasti ta nesrečni „občevalni jezik“! O priliki ljudskega štetja sta si „Piccolo“ in „Independente“ dan za dnevom prizadevala, da bi v dolgih kolonah dokazala, kako poj občevalnega jezika ni eno in isto z narodnostjo in materinskim jezikom, a ko je magistrat po šestmesečnem kuhanju prišel na dan s številkami, sta „Piccolo“ in „Independente“ te številke zopet porabila v to, da sta na podlagi istih dokazovala, kako italijansko mesto da je Trst. Sedaj pa, ko se vrši revizija, kričita „Piccolo“ in „Independente“ zopet na vse pretege, kaka krivica se godi Italijanom, kako vlada slavizira itd. Ob enem je pa sedaj zopet prišel na mesto „občevalni jezik“. In pri tem je posebno klasičen včerajšnji „Independente“, ko citira list „L'alto Adigo“, ki se sklicuje na petrogradski statističen kongres iz leta 1872, kateri je sklenil, da se ima pri polvezdovanjih o posameznih individuih določiti občevalni jezik, to je „langue parlée“. In to določbo petrogradskega statističnega kongresa bi hotel sedaj za „L'alto Adigo“-m „Independente“ obrniti v prilog tržaškemu italijanstvu. In vendar je to ravno narobe. Na statističnem kongresu v Petrogradu leta 1872 je bil stavljen predlog, da bi se pri ljudskem štetju posamezne individuve popisovale po njih narodni pripadnosti. Proti temu predlogu pa je bila večina kongresa, ker bi se v tem slu-

čaju v narodno enotnih državah identificiralo s pojmom etnografične narodnosti, oziroma bi se ne oziralo na etnografično, ampak na politično narodnost. V vseh narodno-enotnih državah, kakor v Nemčiji, Franciji, Angliji, Italiji itd. so tudi odločki drugih narodov. Vsi pripadniki teh narodnosti pa, da si govorijo druge jezike, so politični vendar le Nemci, Francozi, Angleži, Italijani itd., ker te države za svoje pripadnike ne priznavajo drugo ko eno narodnost. V tem oziru imamo najlepši izgled na Ogrskem. — Madjari na Ogrskem ne poznajo drugega naroda kakor madjarski narod. Slovakov, Rumunov, Srbov itd. oni ne priznavajo za narode, temveč to so jim le narodnosti. Da je torej obveljal omenjeni predlog glede narodne pripadnosti, bi na Ogrskem ne imeli ne Slovakov, ne Rumunov, ne Rusinov, ne Nemcev, ne Slovencev, ne Hrvatov, ne Srbov, ampak same Madjare, v Franciji ne Valoncev, ne Bre-tancev, ne Baskov, ne Italijanov, ampak same Francoze, v Italiji ne Francozov, Slovencev, Nemcev, Albancev, Grkov, ampak same Italijane itd. Ker je pa namen statistike določiti etnografično in ne politično narodnost, a je na podlagi jezika najlažje določiti narodno pripadnost v etnografičnem smislu, je kongres sprejel določbo glede „občevalnega jezika“ „langue parlée“ — govorjeni jezik.

Namen tega sklepa je torej ta, da se obvaruje male in šibke narodnosti pred nasiljem večjih in močnejših. Nasproti temu pa je znano, da v Avstriji uporabljajo Nemci in Italijani omenjeno določbo ravno v nasprotnem smislu. Kakor torej že omenjeno, je namen „občevalnega jezika“, določiti narodnost v etnografičnem smislu. In v tem smislu more navesti slovenski občevalni jezik tudi Kraševac, ki je prišel v Trst pred 50 leti, ki je poročen z Italijanko in ima italijanski vzgojeno družino; za njegovo družino, ki ne zna slovenski, bo pač veljal italijanski, a za njega samega vedno slovenski občevalni jezik.

In znano nam je, da se je v nekatere družinah ta poj „občevalnega jezika“ tudi tolmačilo v goriomenjenem smislu. Znan nam je slučaj, ko je v neki družini naveden za očeta in mater slovenski, za hčerko, ki je bila vzgojena v italijanskih šolah, italijanski, za zeta nemški in za unuke zopet italijanski občevalni jezik! Priprosti ljudje, ki nimajo niti pojma o pravoslavlju, so tu povsem pravilno rešili problem, ki provzroča sicer toliko prahu. To pa seveda ne zato, ker je problem sam na sebi tako težaven, ampak zato, ker je vmes „mala fides“, ker se intencij opetovano omenjenega petrogradskega statističnega kongresa neče razumeti.

Dokazovati to „mala fides“, bi se reklo nositi vodo v morje. Zato bi bila tudi vsaka polemika z „Independente“ in „Piccolom“ brezplodna. Vendar, ker se „Independente“ in „Piccolo“ že toliko sklicujeta na slovenske vratarje in služkinje, ki služijo pri italijanskih gospodarjih oziroma družinah — kakor da bi v Trstu ne bilo drugih Slovencev kakor vratarji in ne drugih Slovencev kakor služkinje — bi vprašali oba omenjena kompareta, kako bodeta ona opravičila, da se je vpisalo italijanski občevalni jezik osebam in celim družinam, ki italijanski niti ne razumejo?!

Kateri kongres pokličeta „Piccolo“ in „Independente“ na pomoč za opravičenje omenjene lumparije?!

Prišel je neki okoličan k blagajni in zahteval v laškem jeziku vstopnico. A ko mu je blagajnik odvrnil, da se tukaj ne govori laško, je zahteval vstopnico v slovenskem jeziku. Vsprejemši karto, je vprašal nekega gospoda na stopnicah, kje da je gledališče? Ta mož torej ni bil še nikdar prej v „Narodnem domu“. In koliko je še takih? Mari ta dogodek ne ilustrira dovolj jasno velikanske potrebe in pomena slovenskega gledališča v Trstu?!

V tem velikem trgovskem mestu, kjer smo si tako daleč drug od drugega, je naravnost potrebno, da se vsaj vsakih osem dni enkrat shajamo, da z domačega odra čujemo sladko materinsko govorico, da se navdušujemo zanjo in si pridobivamo nove vspodbuje za nadaljno borbo.

Slovensko gledališče v Trstu mora stremeti za tem, da osredotoči vso kulturno življenje tržaških Slovencev; ono mora postati središčem našega kulturnega življenja! Domači pisatelji naj bi pisali igre iz domačega življenja; te igre naj bi se najskrbneje uprizarjale na domačem odru, z našimi skromnimi domačimi igralci!

Letošnjo sezono bomo delovali na to, da uprizarimo kolikor možno več slovenskih iger. Na popoldanskih predstavah pride na vrsto ciklus slovenskih avtorjev in bodo te predstave prave ljudske predstave.

Italija in maroško vprašanje.

O priliki spora, ki je nastal med Nemčijo in Francijo zbog maroškega vprašanja, se pojavljajo tudi v enem delu italijanskega časopisja glasovi, ki zahtevajo, da se Italija za to, kar dobi Francija v Maroku oškoduje v Tripolisu, ki je pa last Turčije. No nek italijanski državnik, ki pa želi, da ostane njegovo ime tajno, je izjavil napram dopisniku nekega pariškega lista, da Italija nima nikake pravice zahtevati kakih kompenzacij zbog Maroka, ker je Francija v maroškem vprašanju postopala popolnoma v smislu algeciraškega dogovora. Poleg tega je — tako je rekel omenjeni anonimni italijanski državnik — Tripolis last Turčije, ki razpolaga z enim milijonom vojakov in močnimi prijatelji.

Iz omenjene izjave se torej vidi, da je za Italijo grozdje prekislilo. Milijon vojakov, katere zamore postaviti Turčija na noge, je pač močnejši argument nego vse drugo. Če so jo Italijani dobili po grbi celo v Abesiniji, bi jo dobili toliko bolj v Tripolisu, ker je Italija imela v Abesiniji posla le z neorganizirano in slabo oboroženo Menelikovo vojsko, dočim bi imela v Tripolisu posla s tursko armado, ki se pri vseh svojih pomanjkljivostih more vendar meriti z italijansko glede oboroženja, a jo gotovo nadkri-ljuje glede kvalitete vojakov.

To vedo pač tudi italijanski državniki, ki si zato mislijo, da pač ne bi bilo dobro iti še v Tripolis po kako blamažo.

Kako pa sodijo v Turčiji o teh pojavih italijanskega šovinizma in megalomanije, nam pove najboljša sledeča brzjavka:

CARIGRAD 8. Turško časopisje razpravlja živahno vesti, ki so jih prinesli listi o namerah Italije v zvezi z maroškim vprašanjem. „Sabah“ piše: Naj bo vprašanje kakor hoče, Italija nikakor ne bi bila opravičena kršiti pravice tretje države.

„Allemdar“ pravi, da bi kakoršnilo dogovori, ki bi se jih napravilo brez privoljenja porte, ne imeli nikake veljave. List svrta tudi italijanske državnike pred namero, da bi v zadevi tripolitskega vprašanja stopili v dogovor direktno s Turčijo, ker bi to motilo prijateljske odnose med Turčijo in Italijo.

Maroško vprašanje.

Nemško-francoska pogajanja.

Nemška vlada je odklonila zadnje francoske predloge ter stavila svoje protipredloge. Sedaj se torej pričakuje odgovor francoske vlade na nemške predloge. Nemško časopisje pravi, da gre pri vsem tem vprašanju za kupčijo, ki predstavlja ogromno vrednost, zbog česar se tudi ni možno kar naenkrat zjediniti glede cene. V glavnem pa gre za „vprašanje odprtih vrat“ (svobodna kupčija) in „varstvo gospodarskih interesov Nemčije v Maroku“ in vprašanje odškodnine, ki jo dobi Nemčija v Kongu, zato, da pusti Franciji prosto roko v Maroku.

Berolinska „Post“ javlja, da upajo v merodajnih nemških krogih, da bo Francija kljub temu, da je Nemčija odklonila francoske predloge, privolila v daljne koncesije. Predlogi, ki jih je stavila Nemčija, da so nevsprejemljivi.

Ako je ta vest resnična in Francija ne bo odnehala, ostane samo ena rešitev, namreč rešitev z orožjem. No, splošno mnenje

K popoldanskim predstavam lahko zahajajo razni uslužbenci in okoličani, ki zvečer ne morejo, ker lahko računajo, da bodo ob 8. uri že doma.

Dobra gledališka predstava je najboljši agitator za slovensko stvar. Živa beseda deluje bolj nego marsikateri uvodni članek. Večkrat je čuti od raznih strani: „Eh, ko bi le imeli drug oder!“ Tudi s takimi vzdihli bi morali enkrat prenehati. Kajti če resno preudarimo — naš oder ni ravno tako majhen. Koliko gledališč je, ki bi bila vesela, če bi imeli tak oder!

Poglejmo si eno najvažnejših nemških gledališč, monakovsko umetniško gledališče, v katerem so z največjim uspehom uprizarjali Fausta, Hamleta in druge klasične igre — ali mar mislite, da je ta oder večji od našega? Bog obvaruj. Monakovski oder ima 6 m širokosti in 5 m globočine, naš pa je vsaj za pol metra širši in globlji.

Pustimo ta premislek in bodimo veseli, da imamo to kar je in bodimo na to ponosni, ker če tudi je majhno, naš je.

Hvaležni moramo pač biti tržaški hranilnici in posojilnici. Ta nam je zgradila ta majhni Talijin hram, ki se s časom razvije v veliko ponosno gledališče. Delujmo pač na tem, da dobimo nekega dne zasebno gledališče, ki bo na ponos ne samo tržaških Slovencev, temveč tudi celega mesta. A do

obveščeni krogov je, da se bodo pogajanja sicer vlekla še na dolgo in široko, da pa ista dovedejo konečno vendarle do mirne rešitve.

PARIZ 8. Minister zaunanje stvari de Selves se je po včerajšnjem ministerskem svetu v stvari francosko-nemških pogajanj izrazil nasproti nekemu sodelavniku »Matina«, da se treba v sedanjem trenutku varovati toliko pred smešljajim optimizmom kolikor pred pretiranim pesimizmom. Po njegovem mnenju utegnejo trajati v Berlinu zapričeta pogajanja še dolgo.

LONDON 8. Iz Berlina došle vesti potrjujejo, da Nemčija ne odkloni kar naravnost francoskih predlogov, marveč da stavi nove predloge. Francijo svarijo, naj ne popušta, kajti Franciji bi utegnile silno škodovati, ako bi privolila Nemčiji v Maroku velikih gospodarskih koncesij.

DUNAJ 7. V tukajšnjih diplomatskih krogih govorijo, da privedejo berlinska pogajanja konečno do ugodnih vspehov, čeprav bo trajalo še dolgo, preden bodo dovršena pogajanja.

Vojna panika v Alzaciji in Lotaringiji.

BEROLIN 7. »Morgenpost« poroča iz Strassburga: Govorice o predstojajoči vojni so se razširjale tudi danes. V Lotaringiji so vsled tega ljudje navalili na hranilnico in zahtevali nazaj svoje uloge. Hranilnica je izplačala vso gotovino in vse rezerve v znesku 2 milijona mark. V lotarinškem industrijskem okraju se ne govori o drugem, kakor o navodni predstojajoči vojni. Govori se tudi, da je bilo kar čez noč aretiranih več inozemcev. V drugih krajih strašijo Italijane, ki so tam zaposleni, da bodo morali opravljati prisilna dela. Te govore utraja še dejstvo, da je bilo odposlanih z dežele več bataljonov vojakov, ki so pa v resnici bili odposlani z dežele, ker primanjkuje tamkaj vode. V domačih trgovinah se pritožujejo nemški uslužbenci, da njihovi gospodarji sedaj drugače postopajo z njimi.

Monarhistična revolucija v Portugalu.

Glasom vesti iz Portugalske tam republika še nikakor ni utrjena. Prihajale so iz te najmlajše republike opetovane vesti, na podlagi katerih se je moglo sklepati, da ima odstavljeno kralj Manuel in monarhična ideja še vedno pristašev v deželi. Več malih uporov je bilo sicer udušenih že v kali, a kljub temu se je ob severni meji na španski strani nabrala precejšnja monarhična armada, ki je udrila v deželo in ki je sedaj na pohodu proti mestoma Brega in Oporto. — Monarhisti da so dobro oboroženi, ter imajo dobro artilerijo in močno kavalerijo.

Ker je Severna Portugalska monarhična in Južna republikanska, utegne priti do meščanske vojne, ako se vladi ne posreči takoj poraziti upadlo monarhično armado.

Dnevne vesti.

Češko-nemška pogajanja. Iz Prage poročajo: Namestnik knez Thun je imel v četrtek razgovor z deželnimi odbornikom dr. Skardo, kateremu je razložil podlago predstojajoče pravne akcije v vseh podrobnostih njegovih načrtov. Dr. Skarda je vzel pojasnila namestnika na znanje in je izjavil, da jih predloži v razpravo posamičnim deželnozbornim strankam. — Govori se, da obišče prihodnjo sredo ministerski predsednik baron Gautsch namestnika kneza Thuna.

Odstop vojnega ministra Schönaicha.

Glasom poročil z Dunaja bi imela pasti danes odločitev glede odstopa vojnega ministra generala Schönaicha, ki pride danes v avdicenco k cesarju. »Vossische Zeitung« poroča z Dunaja, da je Schönaich podal demisijo že dne 4. maja, ko se je napetost med njim in prestolonaslednikom poojstrila. Isti list poroča, da provzroči odstop vojnega

tedaj zadovoljujemo se s skromno hišico, ki jo imamo. Prepričan sem, da tudi ta čas ni daleč, ko se začne resno misliti na zgradbo velikega gledališkega poslopja v Trstu.

Gornji pomislek sem skušal že v lanskem sezoni odpraviti, in prašam ali je pri »Benškem trgovcu« ali pa pri kralju Harlekinu kdo zapazil, da je oder premajhen? Za salonske igre, burke in meščanske drame pa je naravnost potreben majhen oder že zaradi intimnosti igre. Pri malem odru vlada med igralci in občinstvom veliko boljši kontakt ki se izgubi, če je oder prevelik. Pa tudi naše opere niso pogrešale velikega odra. Kar nam pač manjka, so dekoracije, dobre stilizirane dekoracije, z dobro perspektivo, lahka zamenjava, globokost odra.

Tudi v tem oziru se je letos marsikaj spremenilo. Dramatično društvo je namreč dalo preslikati ves oder. Vse dekoracije v letošnji sezoni bodo torej nove in priznati moram, da so nekatere izvedene z umetniškim okusom. Tudi se je prejšnjih let čulo, da spremembe predolgo trpijo, ena je baje trpela pred leti celo 45 minut. Tudi za to se je preskrbelo. Danes se spremeni lahko ves oder v 2 do 6 minutah. Lanske sezone so se tudi v tem času vršile. Torej so odpravljani vsi ti pomisleki. Ostanje mi še, da kaj spregovorim o repertoarju in o gmotnem uspehu slovenskega gledališča.

ministra obema vladama — ogrski in avstrijski — težave.

Od druge strani se poroča, da provzroča vprašanje novega ministra osebne težave, ker se ne gre le za imenovanje novega vojnega ministra, ampak tudi za spopolnitev mnogih drugih visokih mest v vojnem ministerstvu. Ob enem pride tudi — kakor že javljeno — do prememb v vodstvu generalnega štaba, a te spremembe se izvrše pozneje.

Kardinal Puzyna na smrtni postelji. Iz Krakova poročajo, da je krakovski knezof kardinal Puzyna na smrtni postelji. Kakor je znano, je kardinal Puzyna prejel od cesarja Frana Josipa nalog, da vloži v zadnjem konklavu veto proti izvolitvi kardinala Rampolle. Mož si je pridobil s tem pač žalostno slavo.

Zaroka srbskega prestolonaslednika. Iz Belegrada poročajo: Tukaj se širi vest, da se prestolonaslednik Aleksander na jesen poroči z najstarejšo hčerko ruskega carja, s princesinjo Olgo. Od kompetentne strani dementujejo to vest.

Poseti kralja Petra na evropskih dvorih. Z Dunaja poročajo: Začetkom oktobra namerava srbski kralj Peter napraviti svoj obisk na Dunaju, ki je bil odgojen pred nekoliko meseci. Z Dunaja se poda baje v Pariz, kjer je bil tudi radi tragične smrti ministra Berteauxa odpovedan obisk. Medtem se vrše že tudi pogajanja z nemškim dvorom glede poseta kralja Petra v Berlinu.

Bismarkova sablja in roka. V Arternu na Saškem je v soboto iz roke Bismarkovega kipa, ki se nahaja pred občinsko palačo, padla velika sablja; kmalo potem je padla tudi roka. Brumne duše spravljajo to v zvezo z obletnico bitke pri Sedan, ki je bila isti dan in v zvezo z nemško-maroškim prepriom.

Domače vesti.

Sekcija za revizijo ljudskega štetja sta: v šoli Via Fontana, uhod ul. S. Francesco d' Assisi. Telovadnica v prtljaju, za sledeče mestne okraje: III. Novo mesto, IV. Bariera Nuova, VI. Sv. Jakob. Nadalje za predmestja: Barkovlje, Greta, Kolonja, Rojan, Vrdela, Lonjer, Škorklja in vsa Zgoranja okolica. V šoli Piazza Lipsia, prtljaje, desno, za mestne okraje: I. Sv. Vid, II. Staro mesto, V. Bariera Vecchia. Nadalje za predmestja: Kjadin, Kjarbola Zg., Rocol, Škedenj, S. M. M. Sp., S. M. M. Zg.

Ponavljamo vnovič in najnujnejše poziv do vseh, ki bodo pozvani na ti sekciji, naj govore tam izključno slovenski, ker je to najvažnejše z ozirom na dejstvo, da se vrši revizija izključno le za določitev občevalnega jezika.

Revizija ljudskega štetja. Dan za dnevom dobivamo nebroj pisem, v katerih se naši ljudje pritožujejo, da so bili napravljeni za Italijane. Mi vseh teh dopisov in pritožb pri najboljši volji ne moremo objavljati, ker bi potem v listu sploh ne imeli prostora za drugo. Mi torej ne moremo drugo, kakor priporočiti našim ljudem, naj se gredo prepričati če so vpisani za Slovence in v nasprotnem slučaju zahtevati, da se popravi naznanilnica. Dana nam je prilika, da magistratove lumparije popravimo. Glejmo torej, da storimo za sedaj vsi vsak svojo dolžnost, a obračun z magistratom si pridržimo na pozneje!

Položaj poštinih uslužbencev. — Iz krogov poštinih uslužbencev smo prejeli: V cenjem listu »Edinost« št. 249 od 7. sept. 1011. ste cenjeni urednik omenili zahteve avstrijskih železničarjev; njihov položaj je tak, da se isti kakor se zdi, pripravljajo na najskrajnejše sredstvo za doseg zboljšanja svojega žalostnega položaja. In res se za jesen pripravljajo reči, ki bodo gotove faktorje zelo iznenadile. A cenjeni g. urednik, še veliko žalostnejši je položaj onih najbolj zatiranih državnih stradarjev v Avstriji, in to so c. kr. (kakšna ironija) poštini uslužbenci. Naša centralna »Zveza« na Dunaju, kakor tudi vse krajne skupine cele Avstrije, vlagajo že leto za leto prošnje in peticije na trgovskega minist. kakor tudi na generalno ravnateljstvo pošte in brzojava na Dunaju, ali vse zastoni. Toliko peticij smo že poslali na Dunaj v teh letih, da bi slavna vlada v Trstu žnjimi mogla zasuti precejšen del morja.

Ali mera našega trpljenja je polna. — Dovolj je prošnje, dovolj klečeplazva, dovolj stradanja nas vseh, in naših revnih družin. V mesecu avgustu, ko je zborovala naša »Zveza« na Dunaju, bila je pri c. k. trg. ministrstvu deputacija s prošnjo, da se vendar enkrat uredijo naše plače, da bomo res to kar smo, c. kr. uslužbenci, in ne c. kr. stradarji, da se ne bomo sramovali nositi naslova c. kr. kakor se sramujemo do sedaj, ko bomo proti draginji in pri tej »sijajni« plači (začetna plača takega c. kr. avstrijskega stradarja znaša namreč 66 kron 66 stot. mesečno), kmalo primorani začeti pošiljati naše žene in otroke v sirotišnico.

Ali slavno ministrstvo nam je na usta našega velikega prijatelja, gen. pošt. ravnatelja viteza Jaurega na vse točke odgovorilo, da se ne more nič storiti. Tako nam ne preostaje drugega, kakor v družbi z našimi tovariši trpiti železničarji poseči po skrajnem sredstvu, ki nam je po postavi

na razpolago. — Poštini, uslužbenci cele Avstrije se pripravljajo na odločen korak za doseg zboljšanja svojega žalostnega položaja, pa naj bo to gospodujočim faktorjem po volji ali ne. — Slavna vlada naj nikar ne misli, da nas najde nepripravljene kakor pred dvema letoma. Dogodki ki utegnejo priti, bi mogli zadati silen udarec vsej avstrijski splošnosti in poklicani faktorji naj pravočasno preprečijo eventualne dogodke z edinim sredstvom — z zboljšanjem našega žalostnega položaja, kajti dogodke, ki se znajo odigrati, nam silita v roke obup in lakota, ki sta močnejša kot puške in bajoneti in zakrknjeni birokratizem naših državnikov. Sedaj je še čas, oni ki se jih tiče naj premišlujejo, a ne na dolgo kakor je njih navada, leta in leta, kajti zna prekipeiti. Mera je polna.

Pozor Škedenjci! Iz Škedenja nam pišejo: Govori se, da leži na škedenjski pošti že več dni okolo 500 pozivnic od vladne revizijske sekcije za ljudsko štetje, ki še niso dostavljene naslovljencem in zato se le-ti tudi seveda ne morejo odzvati vabilu. Vzrok temu je menda novi pismonoša, ki ne pozna ne kraja ne ljudi.

C. kr. poštenu in brzojavnemu ravnateljstvu na znanje. Dne 6. t. m. ob 2:30 pop. je bila oddana v Tolmino za Solkan brzojavka, ki je bila dostavljena naslovljencu šele naslednjega dne ob 8:40 predpoludne. Peč bi človek prišel v tem času dvakrat iz Tolmina v Solkan in nazaj! To je pač tako kričeč slučaj, da treba krivca odločno kaznovati.

Anarhija na škedenjski pošti. Pred 14 dnevi je obolev glavni pismonoša v Škedenju. Od tistega časa vlada na pošti v Škedenju prava pravcata anarhija. Na stotine in stotine pisem, ki prihajajo dnevno v Škedenj — veliki industrijski kraj — se jih raznese samo mali del. Druga ostala pisma leže na pošti po več dni nedotaknjena.

Kakor je bilo omenjeno že v včerajšnji »Edinosti«, leže na škedenjski pošti tudi nedostavljenih več stotin pozivnic za revizijo ljudskega štetja. Vse te pozivnice spe na pošti spanje pravičnega in čakajo večnega rešenja. Za vse te škandalozne nedostatke ne zadene nobena krivda gospe pošne upraviteljice in ne pismonošev, pač pa poštno upravo, ker ne poskrbi dovolj zmognih moči, za takojšnjo dostavo pisem na dom. Zato pozivljamo poštno ravnateljstvo, da nemudoma in brez odloga odpravi to anarhijo, ki ne dela nobene časti točnemu in rednemu poslovanju naše pošte!

Kolinsky.

Povodom ljudskega štetja so magistratni komisari na razne načine hrustali Slovence. Je mnogo slučajev, ko so brez sledi izginile naznanilnice, je tudi slučajev, ko so slovenski izpolnjene naznanilnice uničili in napravili nove, seveda italijanske, ali niso prepisali v iste vseh oseb. Tako nam poročajo, da je neki vdovi, Slovenki, ki biva v ulici Media, bila napravljena slovenska naznanilnica, v kateri sta bili upisane ona in njena 20-letna nečakinja, ki biva pri njej. Udova je lastnoročno podpisala naznanilnico. Ko je pred par dnevi v njenem imenu oseba, ki je bila svoječasno izpolnila naznanilnico, šla na sekcijo na Lipskem trgu, ni našla več izvirne naznanilnice, pač pa italijansko s ponarejenim podpisom, ali glej, v tej novi naznanilnici je bila vpisana samo omenjena vdova, njena nečakinja je kar izginila. Je sicer samo ena slovenska oseba manje, ali dotični »komisar« si je menda pri tem mislil »Zrno do zrna...«

»Bahati Triještini«. Z osobitim veseljem vzamem na znanje, da g. Mario Minius, — za me še vedno Carneade, — pridno čita »Edinost«, vendar, na njegovem dementiju v včerajšnji »E.«, moram odgovoriti: da je resnica le to, kar sem o teh »bahatih Triještinih« pisal v torkovi številki.

Gosp Minius govori o »grdem ravnanju osebja« (železničarjev) in o svojem »mirnem protestu« kar pa trdim: če bi namesto g. Miniusa (to je menda oni, ki je imel kolesarsko obleko?) in onega starejšega gospoda bila dva Slovence in če bi namesto onega postajenačelnika in vslužbencev bili drugi, laški uradniki, bi se slovenski »protestanti« danes morali braniti radi prestopka po § 312 k. z.

Sicer pa če g. postajenačelnik v Prvačini in tamošnji žel. vslužbenci nimajo nič proti gg. »mirnim izletnikom« — je to stvar ukusa, ki me ne zanima.

Ciril-Metodova veselica na Proseku. Kakor že javljeno, priredi 10. t. m. ob 4. in pol pop. podružnica sv. Cirila in Metoda na Proseku veselico v dvorani g. Dragotina Starec. Iz prijaznosti boste sodelovali pevski društvi »Danica« s Kontovelja in »Hajdrih« s Proseka. Igrala se bo enodejanka »Dr. Hribar«. Po končanem vspredu bo ples do polnoči ter prodajanje raznih jestvin v prid družbi. Podružnica na Proseku je ustanovljena letos in zaveda se, da treba njeni materi glavni družbi pomoči z gmotnimi sredstvi, da zamore tudi pri nas na ogroženem ozemlju reševati našo deco. Bratje okoličani, sosede bližnjih občin, prihitite na Prosek, da moralno in gmotno pomorete mladi podružnici. Dan 10. septembra bodi dan podružnice na Proseku!

Ne pozabite, da bo v nedeljo dne 17. t. m. velika slavnost 10-letnice in razvitja zastave Št. Jakobške Čitalnice. — Čitalnica

se trudi, da izpade ta slavnost čim silajnejše.

Vspored je spremenjen v toliko, da bo zbirališče že ob 2. uri popol. v prostorih »Kons. društva«. Točno ob 3. uri odhod na veselični prostor.

Slovani! Dan 17. septembra bodi za beležen zlatimi črkami v naši zgodovini!

Oddaja kolodvorske restavracije v Kanfanaru. V postaji Kanfanar se odda s 1. dec., ozir. že tudi s 1. novembrom t. l., če se dotlej najde pripraven prosilec, kolodvorska restavracija.

Tozadevne, in primerno kolkovane prošnje z navedbo ponudene letne najemščine je poslati c. kr. državno-železniškemu ravnateljstvu v Trstu.

Členi odbora, ki ima v oskrbi za stavo bivšega društva »Kolo«, so vabljani na važno posvetovanje danes v soboto ob 9. uri zvečer v ul. Giorgio Galatti 18.

Trgovskim uslužbencem se naznanja, da se vrši jutri v nedeljo dne 10. t. m. točno ob 10. uri sestanek v prostorih »Trgovsko izobraž. društva« ulica sv. Frančiška št. 2 I., na katerem se bo razpravljalo o potrebi organizacije in izobrazbe trgovskih uslužbencev.

Dolžnost vsakega trg. uslužbenca je, da pride na ta sestanek, kajti na uresničenje naših želja smemo le takrat upati, ako nas bo obilo. — Na dnevnem redu so tudi druge važne točke. Zato pridite vsi gotovo!

Ustanovni občni zbor podružnice družbe sv. C. in M. Trst IV. (Za Škorkljo in Belvedere) se bo vršil v nedeljo 17. t. m. ob 10. uri predpol. v prostorih gostilne NDO v ulici Carradori št. 18. Slovenci, ki prebivate v imenovanih okrajih, pristopite v velikem številu našemu obrambnemu društvu, katero edino more rešiti našo mladino. Rodoljubi agitirajte! Pripravljani odbor.

Poroke, rojstva in umrljivosti. Od 27. avgusta do 2. septembra se je v tržaški občini poročilo 40 parov. Rodilo se je 121 otrok, to je 68 moških in 53 žensk; od teh 26 nezakonskih. Umrla je 97 oseb, in sicer 53 moških in 44 žensk; od teh 32 izpod enega leta.

Direktna zveza Trst-Pariz. Iz Dunaja nam poročajo dne 7. t. m. V interesu mednarodnega potovalnega prometa preko Trsta začne dne 1. oktobra t. l. voziti med Parizom in Trstom nov brzovlak. Ta brzovlak bo imel tako urejen čas dohoda v Trst, da bo imel direktno zvezo s parniki v Dalmacijo, Aleksandrijo in Carigrad. Novi brzovlak bo za sedaj vozil trikrat na teden in sicer bo odhajal iz Pariza ob ponedeljkih, četrkih in sobotah, ter iz Trsta ob sobotah, torkih, četrkih. Vlak bo vozil skozi Ture in južno Nemčijo, ter bo odhajal iz Trsta ob 6:30 zvečer, ter prišel v Pariz ob 9:20 zvečer. Iz Pariza bo odhajal ob 9. jutraj in pride v Trst naslednjega dne opoldne. Ta brzovlak bo nosil naslov: »Turski ekspres« in bo imel direktno vozove I. in II. razreda.

Tržaška mala kronika.

Maščevanje odpuščenega delavca. Pod tem naslovom smo priobčili v številki minule nedelje, da je bil 26-letni težak Michael Madon, stanujoč v Rojanu 17, uslužben pri tržaški Truden, odpuščen radi tatvine in da se je potem maščeval radi tega s tem, da je naklestil magazinerja Karla Debevc. Omenjeni Michael Madon je prišel v naše uredništvo in nas prosil, naj popravimo omenjeno notico v toliko, da ni res, da bi bil odpuščen iz službe radi tatvine.

Arretiran radi goljufije. Sinoči je bil aretiran 23-letni mornar Marij Seglić iz Splita, ker je pred 9 meseci v kavarni »Fidel Triestino« dal nekemu Feliks Deluna izmenjati ponarejen bankovec za 20 dolarjev. Deluna mu je odštel ekvivalent v avstrijskih kronah.

Ukradel zlato uro. Gospodu Ferdinandu Braun, stan. v ul. Giulia št. 5, je bila ukradena včeraj zlata ura z verigico, vredna 300 K. Uro je ukradel Viljem Kleiber, star 19 let iz Trsta, stan. v ul. Rigutti št. 13, zato so ga spravili v ul. Tigor.

104-letni mož prišel z Dunaja peš. Robert Srymanski, star 104 leta, doma iz Krakova, je sinoči peš došel z Dunaja v Trst. Potoval je z Dunaja osem dni. Imel je seboj nekoliko denarja. Rekel je, da je prišel v Trst, da poizve tukaj v Trstu, ali še živi neka njegova sorodnica. — Ker je bil mož popolnoma onemogel, ga je redar odvedel v mestno bolnišnico.

Ogljufal ga pri igri. Josip Milč iz Sušaka, postopač, je bil sinoči aretiran, ker je zvalil v neko kavarno Hieronima Rijaja, da je tam z njim igral z zaznamovanimi kartami ter ga ogoljufal za 15 K.

V uradu obolel. V četrtek je 32-letnemu poštenu uradniku prišlo nakrat slabo v uradu. Zdravniška postaja ga je spravila v mestno bolnišnico.

Solnčarica je v četrtek ob 1. uri pop. zadela 62-letnega klavca v mestni klavnici, Petra Cillego, stan. v ul. della Guardia 13. Prvo pomoč mu je nudil zdravnik z rešilne postaje, ki je dal potem Cillego spraviti na njegov dom.

Zdravstvene vesti. Iz Magdalenske bolnišnice so odpuščene zadnje osebe, ki so bile tam internirane radi sumljivih znakov kolere.

Še o ženi, ki je bila aretirana, ker je naročila umor.

„Pepi stramazzer“.

Po dolgem trudu se je včeraj popoldne posrečilo našemu poročevalcu, da je vendar iztaknil „Pepeta stramazzerja“, onega, namreč, ki ga je imel Ivan Capponi zadušiti po naročilu Helene Zitz, katere poslednja je bila, kakor smo že včeraj poročali, radi tega naročila aretovana še v torek zvečer.

A še večji trud, nego z iskanjem „Pepeta“, je imel naš poročevalec s tem, da je od njega kaj izvedel.

Naš poročevalec je našel moža v neki gostilni v ulici Valdirivo. Mož je dremal sede pri neki mizi. Ko je naš poročevalec prisedel k njemu, se je zdramil, ker mu ni bilo nič kaj všeč. No, ko je mož zvedel, da ima opraviti s poročevalcem „Edinosti“, je postal nekoliko prijaznejši, ker je zaveden Slovenec in čitatelj našega lista. Vendar se pa ni hotel nikakor spustiti v pogovor o stvari sami.

Le s težavo je naš poročevalec izvedel od njega, da je Josip Špacial, doma iz Kostanjevice na Krasu, da je ravno predvčerajšnjim, v sredo, praznoval svoj 70. rojstni dan. Čuden slučaj: prva stvar, ki jo je izvedel v jutro svojega 70. rojstnega dne, je bila ta, da mu je bila ravno za ono noč namenjena smrt.

Dalje je še — malo po malo — povedal, da je v drugič vdovec, da ima po svoji prvi ženi sina in hčer. Druzega pa ni mogel naš poročevalec spraviti iz njega, dasiravno se je trudil na vse kriplje, da bi ga pregovoril.

Slednjič, ko je naš poročevalec že vstal in se poslavljaj, je Špacial rekel: — No, naj pa bo! Vam bom pa povedal.

In mož je na to začel pripovedovati: „Jaz sem v Trstu od leta 1899. Kakor sem že povedal, sem doma iz Kostanjevice na Krasu, a sedaj imam domovinsko pravico tu v Trstu. V Kostanjevici imam hišico in kos zemljišča, a hišica je podrta in vse skupaj ni vredno 600 K. Prva moja žena, Marija rojena Godnik, je umrla meseca junija l. 1898 v Kostanjevici. Leto potem sem prišel v Trst. Tu imam 27-letnega sina Franca, ki je oženjen in je voznik nekje v Rojano, dočim je njegova žena v neki ljudski kuhinji pri sv. Jakobu. Moja hči Alojzija poročena Lazar, je stara 36 let in biva v Bukovici pri Renčah.

Tu v Trstu sem pomagal delati mojemu bratu Antonu, ki je žimničar. Radi tega so mi nadeli priimek „Stramazzer“, dasi se jaz nisem nikdar učil tega rokodelstva. Dne 2. februarja l. 1908 sem se v drugič oženil z Ivanko rojeno Semič, ki je bila doma iz Gradišča pri Ajdovščini. Reva je umrla lani na dan sv. Justa, torej pred 10 meseci.

Ko mi je žena umrla sem šel stanovat na Greto št. 12, k nekemu Milanču. Pred 4 meseci sem spoznal Heleno Zitz, in sicer potem neke gostilniške kuharice. Da se mu prikupi, mu je ona takoj, ko sta prvič, govorila, povedala, da ima dve srečki, ki da sta vredni skupno 80 kron. Prosila ga je obenem, naj ji on vzame ti dve srečki v shrambo. Ko sta čez nekaj dni govorila drugič skupaj, mu je ona povedala, da je ločena od svojega moža in mu rekla:

— Vi ste sami, jaz sama, ne bi li bilo bolje, da greva skupaj?

To dogovarjanje med njima je trajalo mesec dni, a dne 10. junija t. l. je on prepeljal vse svoje pohištvo v njeno stanovanje v Škorkljo št. 706, in se tam nastanil.

Še pred tem jej je pa posodil enkrat 20, a drugič 70 kron, torej vsega skupaj 90 kron.

Ze tretji dan potem, ko je bil pri njej — bila je nedelja —, ko se je on preoblačil, so prišli k njemu trije moški: eden izmed njih je soproj Helenine nečakinje, ostalih dveh pa Špacial ne pozna. Ko jih je on vprašal, po kaj da so prišli, so mu povedali, da jih je dala Helena pozvati, a da sami ne vedo zakaj. Kmala na to, da je prišla Helena sama in prinesla nekoliko sira, nekoliko salama in poldrugi liter vina. Razložila je vse to po mizi in povabila njega in one tri, naj prisedejo. Oni trije so jo na to vprašali, čemu da jih je pozvala, a ona jim je povedala, da zato, da bodo priče pri neki važni stvari. Na to je pa njemu Špacialu rekla naj napravi žnjo pogodbo, da mu bo ona do njegove smrti oskrbovala hrano, obleko in stanovanje, a on da se proti temu zaveže, da po svoji smrti zapusti njej vse svoje premično in nepremično premoženje.

Po kratkem premišljevanju je on privolil v to, a soproj Helenine nečakinje je napravil neki spis, na katerega se je on podkrižal, ker ne zna ne pisati ne čitati.

Od tedaj je pa ona vsaki dan slabše in grše ravnala žnjim. Dajala mu je za hrano le po 40 vinarjev na dan. Vsled tega je moral zadnje dni meseca junja celo prodati eno rjuho svoje pokojne žene: prodal jo je svoji sestri Mariji poročeni Bonivento za K 2.40.

Ona, Helena, mu je pokradla mnogo njegovih stvari; vkradla mu je celo obleko njegove pokojne žene in mnogo rjuh.

Radi tega se je na sv. Petra in Pavla dan sprl žnjo. Vprašal jo je namreč, kje da so rjuhe in druge stvari. Ona in njena ne-

čakinja Antonietta sta radi tega skočile nanj, češ, da ja dolži tatvine. Njena nečakinja ga je hotela celo vdariti. Ko je Antonietta odšla, je Helena še dalje vpila nad njim in je slednjič raztrgala neki papir reksi, da je raztrgala pogodbo; a Špacial ne ve povedati, če je bil oni papir res ona pogodba.

Ona je bila jako zadolžena, celo na najemnini za prodajalnico zelenjadi je dolgovala 2 meseca.

V torek je Špacial z bratom Antonom delal pri Sv. Ani. Zvečer je prišel domov ob 9. uri. Ker nje še ni bilo domov, ni mogel v hišo ter je čakal zunaj do polnoči. Čudno se mu je zdalo, da je ni. Slednjič se je naveličal čakati in se je vrnil v mesto. Šel je v kavarno „Univerzo“ in tam ostal do 3. ure zjutraj. Ko se je povrnil ob 3. uri in pol domov, Helene še ni bilo. Poklical je hišno gospodinjino in jo vprašal, če ima morda ona kak ključ, ki bi odprl njegovo stanovanje. Dobil se je tak ključ in šel je spat. Ni bil pa še zaspal, ko je nekdo potrkal. On je mislil, da je Helena ter je šel odpret, a mesto nje je bil redar ki mu je velel, da mora ob 9. uri zjutraj na policijo.

Par ur pozneje je vstal in šel v ljudsko kavarno, ki je v ulici Pondares tih prodajalnice Helene, in tam je vprašal, kje da je Helena in zakaj da je njena prodajalnica zaprta.

Ko so mu na to povedali, da je bila prejšnji večer aretirana, ker da je hotela dati zadušiti njega, se je temu smijal.

A ko so mi prav resno potrdili — je zaključil Špacial — da je vse gola resnica, in ko so mi predstavili Ivana Capponi, ki me je imel zadušiti, sem ostal, kakor da bi bil obstreljen!

Za tem sta šla s Capponijem na policijo, kjer so ga vzeli na zapisnik.

Koledar in vreme. — Danes: Gorgonij muč. — Jutri: 14. ned. po Bink. Ime Marije.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 29° Cels. — Vreme včeraj: lepo.

Društvene vesti.

Vrdeljski Sokol. Jutri 10. t. m. ima bratski Sokol v Škedenju svoj prvi nastop. Naša dolžnost je, da se vsi do zadnjega vdeležimo te pomembne slavnosti. Zbirališče Narodni dom ob 2. uri popoldne. Kroj. — Odhod ob 2 in pol s tramvajem iz Bošketa. Odbor.

Št. Jakobška Čitalnica se vdeleži jutri v nedeljo, veselice Nar. del. organizacije in l. nastopa Škedenjskega Sokola. Zbirališče ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih.

Tržaško koles. društvo „Balkan“ priredi v nedeljo 17. t. m. ob 3. uri pop. cestno dirko za društveno prvenstvo na progi Dutovlje—Tomaj—Sežana—Sinedol in obratno, 38 kilometrov. Cilj Dutovlje. — Prijave k dirki vsprejema g. Kranjc, kavarna Minerva, Acquedotto.

Nar. del. organizacija.

Deželni izvrševalni odbor NDO v Trstu sklicuje v nedeljo, dne 8. oktobra t. l. ob 10. uri predp. v veliki dvorani NDO. (ulica sv. Frančiška št. 2) redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednika, 2. Poročilo tajnika, 3. Poročilo blagajnika, 4. Poročilo nadzorstva in pregledovalcev računov, 5. Raznosterosti. (Predlogi članov morajo biti naznanjeni „dež. izvrševalnemu odboru“ vsaj 14 dni pred občnim zborom), 6. Volitev novega odbora. Odbor.

TRŽAŠKA GLEDALIŠČA.

FENICE. — Danes zvečer repiza oper „Cavalleria rusticana“ in „Pagliacci“.

Gospodarstvo.

Vinski pridelek v Italiji. „Gazzetta di Venezia“ poroča, da bo letos vinska letina v Italiji za četrtino slabši nego navadna srednja letina. Ves vinski pridelek cenijo na 45 mil. hektolitrov.

Mladi prešički po 2 K eden! Zagrebški listi poročajo da je bilo 3. t. m. priplanih na zagrebški trg izredno mnogo mladih prešičkov, za katere se je občinski kar trgalo. To pa ni bilo nič čudnega saj se je dobil prav lep prešiček za 2 K! Tudi perotnica je bila poceni. Pravijo, da tako nizkih cen že davno nihče ne pomni. Vzrok temu bo menda velika suša.

Dohodki ogrskih železnic so znašali v prvi polovici tek. leta 227.162.494 K nasproti 205.271.494 K lanskega leta v istem času, torej več za 21.891.309 K. Ugoden vseh deloma pripisati na račun 3897 km. novih železniških prog.

Vesti iz Goriške.

† **Župnik Anton Zarli.** V Volčah je dne 4. t. m. umrl v starosti 60 let tamošnji župnik Anton Zarli. Pokojni župnik Zarli je bil eden najuglednejših svečnikov goriške nadškofije. Bil je uzoren duhovnik, plemenit človek in vseskozi blaga duša. Spadal je med ono vrsto ljudi, o katerih se more reči, da pač nimajo sovražnika. O priliki cesarjeve 60-letnice je bil odlikovan z zlatim zaslužnim križcem. Ob njegovem svežem

Upravni svet „Kolinske tovarne kavinih primesi“

— trgovsko delniško podjetje, —

izvršuje sklep izvanrednega občnega zbora z dne 2. svečana 1910., razpisuje s tem

subskripcijo k V. emisiji 500 kosov novih delnic po K 400 nom.,

s katerimi se zviša dosedanja delniška glavica K 1,800.000 na K 2,000.000 pod sledečimi pogoji:

1. Glasom pravil par. 9 imajo prednost k subskripciji novih delnic V. emisije p. n. gg. dosedanja delničarji.
2. V svesti si, da bodo nove delnice prevzete od naših dosedanjih p. n. gg. delničarjev, določen je emisni tečaj novih delnic samo za delničarje in sicer na K 600 za delnico.
3. Na 9 starih delnic, katere se mora pri vpisovanju predložiti k okolekovanju istih, pripada ena nova delnica.
4. Vpisovanje se vrši od 15. do 30. kimovca 1911 pri naših blagajnah v Kolinu, Prostějovu, Ljubljani in Sadowi Wisznii in končno pri blagajni Češke banke v Pragi.
5. Polovico subskripcijske cene (K 300) se položi pri vpisovanju, druga polovica pa do 30. listopada 1911. Vloženi zneski obrestujejo se s 5% in sicer od dne vplačila do 30. rožnika 1912, od 1. mal. srpana 1912 pa participirajo nove delnice na dobičku podjetja.
6. Zneski, ki presegajo višino nom. vrednosti pripadajo k rezervnemu zakladu, ki znaša sedaj K 378.259.11.

V KOLINU, dne 31. velikega srpana 1911.

Kolinska tovarna kavinih primesi, trgovsko delniško podjetje.

Vincenc Kříčka l. r., predsednik upravnega sveta.

Gnjati iz Prage in S. Daniele

Zajamčeno domače maslo.

Tu- in inozemsko blago prve vrste. — Najfinejša desertna vina in likerji v delikatesni trgovini

FRANJO ANTONIČ

v Trstu, ulica Miramare št. 9 — Telefon št. 16-17.

CENE NIZKE.

POSTREŽBA FRANKO NA DOM.

Pridna in štedljiva gospodinja kupuje KOLINSKO CIKORIJU!

MIRODILNICA

CILLIA

se je preselila v

Via delle Poste št. 6

t. j. v isto ulico, kjer je bila do sedaj, samo za nekoliko korakov naprej na nasprotni strani.

VELIKI KINEMATOGRAF „BELVEDERE“

TRST — ulica Belvedere štev. 10 — TRST

V soboto dne 9. sept in v nedeljo 10. sept.:

- 1) Pathé Journal, glasilo najvažnejših novosti. - 2) Trst in okolica, resnično po naravi. - 3) Čast je rešena, ameriška drama. - 4) Zaključna komična novost.

NB. V pondeljek velikanska predstava, eno uro smeja!

Anniger & Co

Trst, ul. S. Nicolo št. 10.

Orožje, prah in strelivo vsake vrste, vrvi za mine.

EDINO SKLADIŠČE BISKOTA WERMER.

Uzorci in ilustriran hrvatsko-srbski cenik se pošlje na željo zastoj in poštne prosto. Podvzetniki in razprodajalci dode posebne cene.

Pod najugodnejšimi pogoji

VZAMEM V NAJEM

loterijske liste, drž. rente in zajemne liste drugih bank s povračilom v mesečnih obrokih ali naenkrat.

IGNAC NEUMANN, menjalnica

Ustanovljena 1858. Trst, ulica Ponterosso 4. Ustanovljena 1858.

grobu plakajo poleg sestre in brata ter prizadetih župljanov tudi mnogoštevilni prijatelji, katerim je bil blagi pokojnik prijatelj, svetovalec, oče, dobitnik. Bodi blagemu možu časten spomin med nami. N. p. v. m.

Utonil je v Soči 19-letni Alojzij Bremic iz Lokavca. Služil je pri Franu Bregantu v Gorici na ulici Cordaiuoli.

Goriški „Gazzettino Popolare“ je začasno prenehal izhajati kakor dnevnik. Odslej bo izhajal list začasno le trikrat na teden.

Občinske volitve se bodo vršile v Rihembergu dne 19. 20. in 22. t. m. Pričakovati je hudega boja.

Vesti iz Istre.

Škandalozne razmere na koperskem okrajnem sodišču. (Dopis iz Kopra). Vaš list je priobčil mnogo dopisov, ki so se pečali s škandaloznimi razmerami na našem sodišču v jezikovnem pogledu. Toda vrhunec nezavednosti in obenem štreberstva je slučaj, ki se je vršil pred kratkim v kazenskem oddelku našega sodišča.

Neki gospod iz Kozine, rodom Slovenec, je uležel na okrajno sodišče slovensko kazensko ovadbo proti neki Slovenki tudi iz Hrpelje. Dotični sodnik, ki je tudi Slovenec, je rešil to ovadbo v italijanskem jeziku, poslal vabila na razpravo v italijanskem jeziku, razpravljati in diktirati zapisnike v italijanskem jeziku in sestavil tudi sodbo v italijanskem jeziku! — In mi imamo še poguma pritoževati se, če sodniki italijanske narodnosti zapostavljajo naš jezik, ko imamo tukaj slučaj, da naši sodniki v čisto slovenski kazenski stvari rabijo izključno le italijanščino. Gospod sodnik naj se ne opravičuje, da nima na razpolago slovenskih zapisnikov, ker nam je znano, da je njegov prednik italijanske narodnosti v istem oddelku pri istem številu slovenskih zapisnikov se slovenskimi strankami razpravljati slovenski, pisal v tem jeziku zapisnike in razsodbe. — Mari misli dotični gospod sodnik, da se s takim postopanjem prikupe pri g. baronu Rinaldinju, ki na apelu vedri in oblači? — Potem se zelo moti, ker tudi mi imamo sredstva, s katerimi ga lahko prisilimo, da spoštuje zakone in predpise glede rabe jezika pri sodnji.

Za danes le toliko, a če se taki slučajji ponove, bomo govorili drugače.

Iz Bertokov. Naši mali vasici je pred nedavnim časom pretila grozna nevarnost. Zanesla se je namreč k nam tista nesrečna kužna bolezen: kolera, ki je zahtevala tudi nekaj žrtev. Toda omejila se je le na nekaj slučajev in sedaj smo popolnoma varni. — Zato pa se moramo zahvaliti v prvi vrsti g. okrajnemu glavarju, ki je pravočasno preskrbel, kar je bilo potrebno, da se bolezen ni širila dalje. Nadalje se moramo zahvaliti g. zdravniku dr. Vladimirju Staniku, ki si je na vso moč prizadeval, da bi ugnobil bolezen. In res se je posrečilo obema gospodoma, da sta dosegla svoj namen. — Rešila sta našo vas preteče nevarnosti, za kar jima je vsa vas iz srca hvaležna.

G. glavarju se moramo še posebej zahvaliti, ker je preskrbel znatno denarno podporo onim družinam, ki so bile vsled te bolezni oškodovane.

Slednjič kličemo: Hvala vsem onim osebam, ki so na katerikoli način sodelovale, da se je ugnobila kolera pri Bertokih! Hvaležni vaščani.

Iz železničarskih krogov. V dopisu iz Roške občine, objavljenem v „Edinosti“ od 22. avgusta, omenja pisec med drugim, da bi zdravnik, ki bi kompetiral na zdravstveno okrožje Roč, dobil poleg navedene plače, tudi službo pri železnici.

Nam železničarjem sploh ne pripada določevanje zdravniških mest, ali kolikor nam je znano, bi tudi ravnateljstvo v Trstu v to ne privolilo. Mi železničarji bi bili gotovo na slabšem, ker smo z dosedanjim zdravnikom dr. Grziničem sploh več kot zadovoljni in mislimo, da se take požitvalnosti, kot jo on izkazuje bolnikom, ne dobi z lepa, ker so nas to skušnje učile. Pa tudi glede drugih okoliščin smo pač na boljšem, da gremo v Pazin, ker ako našega zdravnika ni doma, ga takoj drugi nadomestuje. Ob enem se v Pazinu dobi tudi druge hišne potrebščine, česar vsega v Roču ni. Ako se potrebuje zdravnik, so v Pazinu takoj pri rokah železniški uslužbenci, da ga obvestijo, česar v Roču zopet ni. Da pride zdravnik iz Pazina v ravno istem času na pr. v Hrpelje, kakor iz Roča, se tudi razume, ker iz Roča ne vozi noben poseben vlak. Glavno je, da se v Pazinu ustavljajo vsi vlaki in se zdravnik z vsakim vlakom lahko odpelje, kar bi iz Roča ne bilo mogoče. Tudi je navada, da zdravniki malih krajev običoma obziroma stalni, da ostajajo občine dalje časa brez zdravnika (kakor n. pr. v Komnu na Krasu), potem bi bilo vprašanje, kje bi dobila železnica zdravnika, ker bi dotični zdravnik v Pazinu gotovo ne pod nobenimi pogoji ne sprejel take provizorične službe, če ne bi ravno hotel služiti za metlo. Železničar.

Druge slovenske dežele

Tujski promet v Ljubljani. Meseca avgusta je prišlo v Ljubljani 7691 tujcev — 218 manj nego istega meseca lani in 811 več nego meseca julija letos.

Ravnateljstvo učiteljskega v Celovcu je imenovan profesor na ljubljanski realki Karel Schrautner.

Razne vesti.

Pri berlinski pravstveni policiji so prišli na sled prav čednim stvarim. Govorilo se je na tihem že povsod, da se v tem uradu dogajajo stvari, ki so ravno nasprotno pravstnosti in končno se je le uvedla disciplinarna preiskava, ki je dognala, da je cela vrsta uradnikov zakrivila v svojem uradnem delokrogu težke pregreške. Uspeh preiskave je bil tak, da so akte izročili državnemu pravdnistvu, da uvede sodno preiskavo proti krivcem. Več uradnikov so takoj suspendirali in jih izročili sodišču.

Nemci se prav radi postavljajo sami sebe za zgled drugim narodnostim in zlasti so ponosni na svojo „Zucht und fromme Sitte“ („red in pravstnost“), in tu se dogajajo take stvari ravno v tistem uradu, katerega edini nalog je skrbeti prav za ta „red“ in to „pravstnost“. Nemški Berlin je pač res lahko ponosen na svojo pravstveno policijo.

Stokronski falzifikati. Kakor znano so se pojavili pred kratkim v prometu izborna narejeni, stokronski falzifikati. Praška filijalka Avstro-ogrske banke je sedaj zasledila tak falzifikat. Policija je razpisala premije v znesku 5000 K za one, ki bi pripomogli s svojimi izpovedmi, da najdejo ponarejalce. Premije bo razdelila policija po lastnem preudarku in proti načinu razdelitve ni pravnega pota.

Zadnje brzojavne vesti.

† Kardinal Puzyna.

KRAKOV 9. Knezoškof kardinal Puzyna je danes umrl.

Cesar se vrnil v Schönbrunn.

DUNAJ 9. Cesar je ob 7.20 dospel iz Išla in se podal v Schönbrunn.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Masno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina znaša 40 stot. Plača se takoj inšer. oddelku.

Javni ples se vrši 10. t. m. v Sv. Križu pri Trstu na vrta gosp. Jankota Košuta. 1544

Mladi prašiči so na prodaj v Škorklji na stari cesti št. 874 (1528)

Odda se mala sobica. Ulica - Boschetto št. 42, II. nad. 1534

Soba, odda se, prost v h d Gioach Rossini št. 4, vrata 14. (1511)

Slovenske igralne karte se prodajajo v Trstu v knjigarni J. Gorenjec, ul. Caserma 16. 1472

Globin

Čistilo za čevlje

POZOR! Ponujajo se večkrat mnogi nič-vredni ponarejeni izdelki.

Zahtevati treba izrecno „GLOBIN“ junior D. D. !!!

Zastopnik Alberto Tedeschi, Corso 2.

Dobiva se povsod v velikih dozah

ALEKS. FRANCO NAYER - TRST

žgalnica kave

TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje pešene kave.

Danes, v soboto 9. septembra — se odpre —

— nova prodajalnica izgotovljenih oblek —

AL GRAN MERCURIO

Trst, Piazza S. Giovanni 1.

:: Restaurant Würschinger ::

Trst - ulica Stadion št. 10.

Vsako nedeljo vojaški koncert. - Vstop prost.

Najboljše priporočen. — Dunajska kuhinja. — Dreherjevo pivo I. vrste.

CENE NAVADNE. Senčnat in hladen vrt. CENE NAVADNE.

Klubove sobe se oddajo v najem za društva. — Abonement s popustom 20 %

Štev. 595.

Razglas.

V nedeljo dne 17. septembra 1911 ob 1. uri pop. bo oddalo županstvo v Štjaku na javni dražbi zidarsko delo za zgradbo vodnjaka v Dolenjah.

Dražba se bo vršila na licu mesta v Dolenjah, kjer se bodo prej prečitali dotični pogoji.

Županstvo v Štjaku

dne 6. septembra 1911.

Župan: Bergant.

HOTEL SÜDBAHN

= V GORICI (telovadni trg) =

Naznanjamo slavnemu občinstvu, da smo poverili vodstvo imenovanega hotela s 1. sept. t. l. gosp. JOSIPU SZALAY, ki je služboval doslej kot plačilni natak v tem podjetju. Strokovna zmožnost njegova je obče znana.

Prosimo slavno občinstvo, naj to velevažno podjetje, katero naj bi služilo v prvi vrsti domačim potrebam, v drugi pa tujskemu prometu in v povzdgo mesta Gorice, izdatno podpira.

Trg.-obrtna zadruga.

Kine-Bioskop „Idria“

— v Skednju —

Nov, interesanten program

Zaloga tu- in inozem. vin, špirita likerjev in razprodaja na debelo in drobno

JAKOB PERHAUC

Trst, Via delle Acque št. 8, Trst

(Nasproti Café Centrale)

Velik izbor francoskega šampanjca, penečih dezertnih italijanskih in avstro-ogrskih vin. Bordeaux Burgunder, renskih vin, Mosella in Ohianti. Rum, konjak, razna žganja ter posebni pristni tropinovec, shivovec in brinjevec. Izdelki I. vrste, došli iz dotičnih krajev. Vsaka naročba se takoj izvrši. Razprodaja se po povzetju. Ceniki na zahtevo in franko.

Razprodaja od pol litra naprej. 263

POZOR! Skladišče se nahaja v I. nadst.

Na obroke!

Velika zaloga izdelanih oblek

Velika izbira letnih oblek za gospode in dečke, sukenj, površnikov vseh kakovosti. — Specijaliteta v veznji.

Velika izbira volnenega blaga. Najzmernejše cene.

Adolf Kostoris - Trst

Ulica S. Giovanni št. 16, I. nadstropje, zraven „Buffet Automatico“. Telefon št. 251, Rim. II.

= Novo pogrebno podjetje =

Trst, Corso št. 47 (vogal Piazza Carlo Goldoni). — Telefon št. 1402. Zaloga oprave ulica della Tesa št. 31.

Podjetje je popolnoma preskrbljeno z vso najnovejšo elegantno opremo za vršitev pogrebov vseh razredov. — Vozovi z električno razsvetljavo. — Oprava mrtvaških sob, odrov itd. itd. po najnovejšem praktičnem sistemu.

Prodaja vse mrtvaške predmete, vence, za zarčence, birmance in druge sluč je. Skladišče voščenih svet prve odlikovane voštne gosp. J. Kopač-a v Gorici.

Zastopstva s prodajo vseh potrebnih mrtvaških predmetov:

J. MRZEK, **A. JAMŠEK** in **F. BERNETIČ**, **T. VITEZ**, Opčina št. 170 tik sezanske ceste. pri glavni cesti pri Orehu (Noghère). Nabrežina, glavni trg pri cerkvi.

Zaloga obuvala

— in lastna delavnica —

MATIJA PAHOR, Trst

ulica Arcata št. 19.

Velika izbira čevljev za moške, ženske in otroke. — Sprejema naročila po meri ter tudi popravlja :: po jako nizkih in zmernih cenah.

Prodajalna jestvin in kolonialnega blaga

Ulderico Basso

Trst, ul. Sette Fontane 42.

Blago vedno sveže in cene zmerne.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine =

Dr. J. Čermák V. Tuscher

zobozdravnik kontes. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. n.

Podpisani naznanja slavnemu občinstvu, da je prevzel na svoj račun dobroznano gostilno

„PRI FRANCU“

v Trstu, ul. Giosue Carducci 33.

Za dobro pijačo, kuhinjo in postrežbo skrb in se toplo priporoča

JAKOB ORTAR.

Umetni : fotografični

pri sv. Jakobu - TRST. ateljé pri sv. Jakobu - TRST.

ulica Rivo št. 42 (pritližje)

Izvršuje vsako fotografsko delo, kakor tudi razglede, posnetke, notranjost lokalov, poročanske plošče za vsakovrstne spomenike itd. itd. itd.

Posebnost: Povečanje vsakotere fotografije.

Radi udobnosti P. N. naročnikov sprejema naročbe in jih izvršuje na domu, eventualno tudi zunaj mesta.

POZOR! Skladišče se nahaja v I. nadst.